

УДК 615.8 : 616.248

Конкус Мирослава, ст. магістратури факультету здоров'я, фізичної культури і спорту; науковий керівник – к.фіз.вих., доц. Сотник Ж. Г. (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

ОСОБЛИВОСТІ ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

***Анотація:** У статті досліджено питання лікування та реабілітації хворих на бронхіальну астму за кордоном. Виявлено, що найкращих результатів у лікуванні та профілактиці бронхіальної астми досягли в Австрії, Швейцарії та Ізраїлі, де поряд з традиційними методиками використовують також такі нетрадиційні оздоровчі процедури: курортне лікування, спелеотерапія, фізіотерапія, лікувальна фізична культура, дихальні тренажери, рефлексотерапія, масаж, фітотерапія.*

***Ключові слова:** лікування, реабілітація, бронхіальна астма.*

***Аннотация:** В статье изучена специфика лечения и реабилитации больных бронхиальной астмой за рубежом. Доказано, что наилучших результатов в лечении и профилактике бронхиальной астмы достигли в Австрии, Швейцарии и Израиле, где вместе с традиционными методиками используются такие нетрадиционные оздоровительные процедуры: курортное лечение, спелеотерапия, физиотерапия, лечебная физическая культура, дыхательные тренажеры, рефлексотерапия, массаж, фитотерапия.*

***Ключевые слова:** лечение, реабилитация, бронхиальная астма.*

***Annotation:** The article raises the question of treatment and rehabilitation of bronchial asthma abroad. The best results in the treatment and prevention of bronchial asthma was achieved in Austria, Switzerland and Israel, where along with the traditional techniques nonconventional health treatments: Spa treatment, speleotherapy, physiotherapy, therapeutic physical training, respiratory trainers, reflexology, massage, herbal medicine are used.*

***Keywords:** treatment, rehabilitation, bronchial asthma.*

Проблема лікування та реабілітації хворих на обструктивні захворювання легень, в тому числі на бронхіальну астму (БА) не втрачає своєї актуальності і в наші дні. Своєчасна діагностика захворювання та лікування БА веде до зниження прогресування захворювання, але для повного медико-соціального вирішення цієї проблеми необхідним

компонентом є проведення реабілітаційного лікування, що дозволяє зменшити втрати працездатності, покращити якість життя хворого [1].

БА посідає одне з найперших місць у структурі алергічних захворювань дитячого віку. Поширеність БА в Західній та Центральній Європі сягає близько 8,5 % серед дорослого населення і 14 % серед дитячого населення. З кожним роком захворюваність на БА збільшується. Стосовно вікової структури БА можна стверджувати, що 80–90 % дорослих із БА отримали діагноз цього захворювання ще в дитинстві. Дитяча БА у 50–80 % випадків розпочинається у віці до 5 років. До того ж існують певні недоліки у діагностиці захворювання. Достатньо часто діагноз БА виставляється вже через 2–4 роки після початку хвороби. За визначенням «Глобальної ініціативи з бронхіальної астми» (Global Initiative For Asthma, GINA), проблема цієї хвороби залишається однією з найважливіших у галузі медицині.

За даними Лондонського імперського коледжу (Imperial College London), який займається вивченням і пошуком шляхів лікування бронхолегеневих захворювань, на сьогоднішній день по всьому світу на БА страждають близько 300 млн. чоловік. У світі медицини, а саме в алергології – науки, що вивчає прояв і способи лікування алергічних реакцій людського організму, бронхіальну астму класифікують, як хронічне захворювання, що супроводжується нападами ядухи через спазми легенів [2].

БА у дітей належить до числа розповсюджених алергічних захворювань. За останні роки у всьому світі посилюється тенденція до збільшення захворюваності бронхіальною астмою у дітей і її більш важкому перебігу. Поширеність її у дітей варіює в різних країнах і популяціях, однак серед хронічної патології вона, безумовно, є однією з найчастіших [3].

Сьогодні відповідне медикаментозне лікування і строге дотримання принципів безпеки дозволяє особам, які страждають астмою, займатися фізичними вправами, отримувати при цьому, без сумніву, позитивний ефект. Заняття фізичними вправами покращують фізичну підготовленість і відновлюють відчуття благополуччя. Крім того, вони знижують ризик розвитку таких захворювань, як діабет, хвороби серця, гіпертензію [4].

Сучасні науковці вважають, що для більшості людей, які страждають порушенням дихальної функції, заняття фізичними вправами дозволять збільшити тривалість життя, знизити рівень дискомфорту і порушення працездатності [4].

Вчений Н. О. Івасик вважає, що бажаних результатів у лікуванні бронхіальної астми можна досягнути у кожної дитини, раціонально використовуючи сучасні підходи до терапії. Особливо ефективною у лікуванні бронхіальної астми є «ступінчаста терапія», однак значно

більшого ефекту можна досягнути поєднуючи медикаментозне лікування бронхіальної астми із допоміжними методами лікування (фізичною реабілітацією, спелеотерапією, дієтотерапією). Методика поєднання маніпуляційних втручань та дихальної гімнастики сприяє зняттю бронхоспазму і покращує еластичність та екскурсію грудної клітки [5].

Дослідник І. С. Лемко доводить, що лікування БА може включати широкий спектр природних та преформованих факторів, які доповнюються методиками апаратної фізіотерапії. Кінцевим результатом реабілітації має стати розробка індивідуальної програми контролю за перебігом захворювання, у якій повинні раціонально поєднуватися медикаментозні та немедикаментозні лікувальні засоби з методиками контролю за перебігом захворювання [1].

Враховуючи труднощі у підборі терапії, які пов'язані з можливістю виникнення алергічних реакцій на більшість лікарських засобів, автори Б. В. Дикий, Б. В. Ростока-Резнікова звертають увагу на дихальну гімнастику і загартування [6].

Метою статті є вивчення досвіду лікування та реабілітації хворих на бронхіальну астму за кордоном. Для реалізації мети нами були опрацьовані інформаційні ресурси Інтернету, на яких було висвітлено інформацію з приводу характеристики захворювання на бронхіальну астму та застосування відповідних методів лікування та реабілітації.

На сьогоднішній день найбільш високих результатів у лікуванні і профілактиці бронхіальної астми та її проявів алергічних реакцій, домоглися в таких країнах, як Австрія, Швейцарія та Ізраїль. Бронхіальну астму можнавилікувати іншими немедикаментозними методами: баротерапією, лікувальним голодуванням (розвантажувально-дієтичною терапією), лікувальною гімнастикою. Впроваджуються нові методи фізіотерапії у лікуванні бронхіальної астми такі, як магнітотерапія, низькочастотний ультразвук. Завдяки магнітотерапії поліпшуються бронхіальна прохідність, зовнішнє дихання та імунобіологічна реактивність організму. Застосування низькочастотного ультразвуку є одним із сучасних методів усунення бронхіальної обструкції. Чималоگو успіху досягла інша фізіотерапевтична методика лікування бронхіальної астми – спелеотерапія (лікування мікрокліматом соляних шахт).

Дуже ефективними і надійними в лікуванні бронхіальної астми вважаються лікувальна фізична культура, яка проводиться за спеціальною методикою, включаючи дихальні вправи з регулюванням дихання; рефлексотерапія (включаючи голковколівання); масаж (сегментарний і класичний). Ці методи лікування націлені на попередження і призупинення приступів бронхіальної астми [7].

Унікальний клімат і високий потенціал медицини цих держав, у поєднанні з широким спектром лікувально-діагностичних послуг та

лояльності політики ціноутворення на них, дозволяє отримати результати щодо лікування бронхіальної астми.

В терапії бронхіальної астми за кордоном існують наступні завдання: усунення інфекцій (санація бронхів, ЛОР-органів); нормалізація роботи шлунково-кишкового тракту, лімфатичної та судинної систем; стимуляція імунітету (імуномодуляція).

Напади купіруються по можливості максимально швидко бронхоспазмолітичними засобами різних груп. Найчастіше це стимулятори адренергічних рецепторів селективного (сальбутамол, беротек) або загальних (ефедрин, адреналін) дії, метилксантини – теофілін, еуфілін. Паралельно при лікуванні бронхіальної астми за кордоном використовуються муколітичні засоби, призначаються дихальна гімнастика і масаж. При наявності активної інфекції підбирається максимально короткий курс індивідуально відповідних антибіотиків. У періоді між приступами алергічної астми корисна гіпосенсибілізація (специфічна імунотерапія) в стаціонарі або алергологічному кабінеті. Дуже важливо забезпечення гіпоалергенного побуту, активного життя, дієтичного харчування. Корисно санаторне лікування з обмеженням шкідливих подразників і негативних емоцій.

На сьогоднішній день завдання, що стоять перед лікарями-алергологами і фахівцями, які працюють в цій галузі медицини, полягають не тільки в ефективному лікуванні симптомів бронхіальної астми, але закріпленні досягнутих результатів на тривалій період часу.

Клініки, які працюють за кордоном, застосовують в методах лікування препарати стратегічної дії для попередження астматичних нападів і блокування дії алергенів на організм. Мета таких маніпуляцій – зняти запальний процес у бронхах та знизити ризик впливу алергічних проявів.

У випадку більш «запущеної» форми хвороби, застосовуються гормональні препарати протизапальної дії для захищення бронхів від склерозування. Після зняття запального процесу здійснюється перехід на базове лікування [2].

Крім цього, в практиці лікування зарубіжних клінік поряд з традиційними методиками використовують також нетрадиційні оздоровчі процедури: призначення курсу антигістамінних препаратів; призначення курсу препаратів, що містять кальцій і сульфат магнію; гірчичники, банки; психологічний вплив (курс правильного дихання); прийом негормональних препаратів для контролю астми; інгаляція; голковколівання; гомеопатія; траволікування.

Індивідуальне курс лікування – це, передусім, пріоритет роботи медичних установ за кордоном, який в кінцевому підсумку приносить найбільш результативний ефект у лікуванні.

Бронхіальна астма з успіхом лікується в Ізраїлі. У цій країні не тільки методи лікування дозволяють досягати успіху, але і клімат теж допомагає пацієнтам відчутти себе краще. Для лікування такого поширеного захворювання, як бронхіальна астма, ізраїльська медицина використовує перевірені методики, які поєднуються з інноваційними, в тому числі і створеними ізраїльськими медиками. Серед інноваційних методів можна зазначити електро- і магнітотерапію, які сприяють поліпшенню кровопостачання бронхів і прискоренню лімфовідтоку, чим значно знижують ступінь запалення слизової оболонки бронхів. Також в Ізраїлі у пацієнтів з тяжкою формою захворювання застосовується метод припікання м'язової тканини бронхіол [8].

В одних випадках необхідні лікарські препарати, в інших буває достатньо лише спільних заходів, спрямованих на підтримання організму. Досить ефективним лікуванням і профілактикою може виявитися просто перебування хворих бронхіальною астмою на Мертвому морі. Лікування бронхіальної астми на Мертвому морі вважається найефективнішим у світі. Перебуваючи поруч з Мертвим морем, людина отримує лікування цілодобово, навіть не замислюючись про це. Адже саме повітря є лікувальним для органів дихальної системи, яке насичене бромом і тому позитивно впливає на нервову систему.

Серед клінік, де можна пройти курс лікування бронхіальної астми, можна назвати клініку Паула, Міжнародний медичний центр «Медікус». Крім звичайних методів лікування даного захворювання, тут використовують лікувальні грязі Мертвого моря. Медікус пропонує спеціальну програму лікування для дітей 3–7 років. У клініці «Дед Сі Клінік» також пропонують комплекс лікування астми, проте перевага цього закладу в тому, що він розміщується в гірській місцевості, в місті Арад, де клімат особливо цілющий для астматиків.

Застосування галотерапії в Ізраїлі вважається також ефективним методом лікування бронхіальної астми за допомогою соляної суспензії. Було помічено, що люди, які змушені були довго перебувати в соляних печерах, у подальшому не хворіють на легеневі захворювання, або швидко від них виліковуються. В Ізраїлі використовуються спеціальні кімнати, вкриті блоками цілющої солі з лікувальних печер, іноді додатково встановлюється галогенератор, що розпилює в повітрі соляні суспензії до необхідної концентрації. Курс становить 10–15 сеансів тривалістю від 30 хвилин для дітей і до години для дорослих. Метод досить ефективний, особливо в поєднанні з іншими видами терапії [8].

Клініка «Рабіна» (Ізраїль) має надсучасне діагностичне устаткування, що дозволяє стовідсотково визначити реакції організму на різні алергени. Медичний заклад проводить лікування бронхіальної астми у дітей на території дитячої лікарні «Шнайдер».

Медичний центр у Швейцарії – «Bethanien Privatklinik» (Бетаниен), розташований серед унікальних географічних ландшафтів, особливо цінується найчистішим на планеті альпійським повітрям, що найкращим чином сприяє лікуванню і відновленню здоров'я пацієнта на бронхіальну астму.

Найкраща профілактика хвороби для людей, які страждають на бронхіальну астму, – це неухильне дотримання порад лікаря-алерголога. Крім цього, правильно підібрана дієта, здоровий спосіб життя і фізичні вправи – це одна з умов профілактики цієї хвороби та успішного лікування алергічних реакцій. Всі рекомендації з приводу дозувань і регулярності прийому ліків, комплексу дієт і рівня фізичних навантажень надаються у зарубіжних клініках, як частина ступеневого лікування і профілактики бронхіальної астми.

Таким чином, лікування та реабілітація хворих на бронхіальну астму за кордоном суттєво не відрізняється від методів, що впроваджуються у нас в країні. Ефективність лікування захворювання на бронхіальну астму залежить від своєчасного виявлення алергену, підбору оптимального курсу препаратів і програми фізичної реабілітації, а також від природних факторів.

1. Лемко І. С. Сучасні підходи до реабілітації хворих на бронхіальну астму / І. С. Лемко // Астма та алергія. – 2002. – №2. – С. 42–45.
2. Лечение бронхиальной астмы [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kstmedservice.ru>.
3. Зайцева О. В. Бронхиальная астма у детей / О. В. Зайцева. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.eurolab.ua/enc>.
4. Гордон Н. Заболевания органов дыхания и двигательная активность / Н. Гордон. – К. : Олимпийская литература, 1999. – 127 с.
5. Івасик Н. О. Індивідуалізація фізичної реабілітації дітей, хворих на бронхіальну астму / Н. О. Івасик. – Л. : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2004. – 23 с.
6. Дикий Б. В. Немедикаментозні методи в реабілітації хворих на бронхіальну астму: Методичні рекомендації / Б. В. Дикий, Б. В. Росток-Резнікова. – Ужгород, 2013. – 37 с.
7. Физиотерапия при бронхиальной астме [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.bolezniyam.ru/publ/zabolevanija>.
8. Методы лечения бронхиальной астмы в Израиле [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://mdtur.com/lechenie>.